

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: Budapest és a bürokrácia

Forrás:

Pesti Napló

Bp.

1916. 3. 25.

Osztályozás

Tárgy

350.781

Hely

Idő

1916

Személy

Hely

352.1916

Budapest és a bürokrácia

A főváros tanítói tegnapi gyűlésükön foglalkoztak a kormány azzal a rendelkezésével, amely a rég megszavazott husz százalékos drágasági pótléktól üti el Budapest összes alkalmazottait. Hogy milyen módon, az ismeretes. A kormány hosszú és részletes rendeletben jóváhagyta a drágasági pótlékról szóló közgyűlési határozatot. A hosszú jóváhagyásnak azonban van egy kis záradéka: hogy a háborus kölcsön, előleg, ebből a pótlékból levonandó. Nagyon rövid az erre vonatkozó rendelkezés, mintha csak mellékesen vetették volna oda. De a várva-várt pótléktól csaknem az összes fővárosi alkalmazottakat megfosztotta; mert az alkalmazottak ezrei között alig néhányan voltak, akik ne siettek volna felvenni az előleget, melyet az *ugyancsak miniszterileg jóváhagyott* feltételek szerint csak a háboru után lettek volna kötelesek s akkor is három évi részletben, visszafizetni.

Hogy a pótlék elmaradása milyen érzelmeket keltett Budapest alkalmazottai között, arról nem is kell beszélni. Arról sem, milyen égető szüksége van minden *fixfizetéses alkalmazottnak* minden fillérnyi segítségre, abban a nagy harcban, melyet a háborus drágaság ellen folytat. Ha valahol, hát a fővárosnál nagyon jól ismerhetik a tanítók és tisztviselők helyzetét. Nyilván ismerik, talán méltányolják is, aligha hiányzik a segíteni igyekvő jóindulat. Miért akad meg mégis a legszebben kidolgozott akció? A *bürokrácia* miatt, mely mindig odaférfkőzik a szándék és a cselekedet közé.

Ugy hallatszik, a miniszter, aki a pótléktól jóváhagyó rendelethez hozzáfűzte a végzetes kis határozatot, az előleg-levonást: nem jól informálták. Ugy vélte, úgy tudta, hogy ez az intézkedés csak nagyon kevés alkalmazottat érint, csak néhányan vettek fel előleget, míg a túlnyomó nagy többség levonástól mentesen, tisztán meg fogja kapni a pótléket. Lehet, hogy a belügyminiszter, vagy referense ebben a tudatban volt. Nem lehetséges azonban, hogy *nem jól* informálták, legfeljebb az, hogy *nem informálták*.

Milliókról volt szó, több ezer fővárosi alkalmazott érdekéről, az akták azonban nem mentek a maguk bürokratikus útján, mint egy kis telekszabályozás aktái. Nincs tulságosan messze a városházától a belügyminisztérium, a telefon sem ismeretlen intézmény egyik helyen sem s az ember, aki nem járatos a bürokratikus intézkedések szövevényeiben, úgy képzelné, hogy minden ilyen nagyobb dolgot, melyben a két fórumnak egyetértően kell eljárni, melyben az egyik a másik jóváhagyására szorul, elintézés előtt, sőt már az előkészítés stádiumában megbeszélnek s a különböző álláspontokat összeegyeztetik. Ugy látszik, ez tulságosan egyszerű s közvetlen eljárás volna, mely talán a bürokratikus méltóság követelményeinek nem felel meg. Tény, hogy nincs szokásban; tény, hogy a fővárost nem egyszer érték már hasonló meglepetések. S midőn az ilyen meglepetések napfényre kerülnek, midőn egy-egy életbevágó fontosságú határozat jóváhagyása hihetetlen hosszú ideig késik, vagy megérkezik ugyan, de egy-egy tollvonás merőben megváltoztatja a határozat intencióit: akkor az ember arra a gondolatra jut, hogy a főváros polgármesterét talán nem is ismerik a belügyminisztériumban: talán nem is szokása,

hogy olykor-olykor fellátogasson s fővárosi ügyekről beszéljen, hogy informáljon és információkat szerezzen.

A bürokratikus halasztgatás érvényesül azután ennek a pótlék-dolognak további fejleményeiben is. Már jó ideje, hogy a fővároshoz leérkezett a határozat, de még mindig nem hallottuk, hogy a polgármester eljárta volna a belügyminisztériumban, megtudta volna a kormány intencióit, megtudta volna, lehetséges-e gyorsan és teljesen reparálni a dolgot és mindezek alapján megnyugtató kijelentést tett volna a tanítók és a többi alkalmazottak számára. Pénteken délelőtt ülést tartott a főváros pénzügyi bizottsága s ezen végre szóba került a tisztviselők drágasági pótléka, de megint nem a tanács hozta szóba, hanem a bizottság egyik

tagja, napirend előtti felszólalás formájában. Válaszul a helyettes polgármester kijelentette — milyen tipikus kijelentés — hogy majd a *jövő ülés* napirendjére kerül az ügy, mindenestre azonban tolmácsolni fogja a pénzügyi bizottság kívánságait a polgármester előtt, hogy ennek az ügynek rendezése végett a kormánynál eljárjon. Az elintézésnek ezt a módját megint csak a bürokrácia rejtelseiben járatos ember értheti meg; mindenki más előtt talány, hogy miért kell egy tulságosan jól ismert állásfoglalást előbb *tolmácsolni* a polgármesternél s miért kell őt biztatni, hogy majd járjon el a kormánynál, holott minden felszólítás, tolmácsolás és biztatás nélkül már az első napon — s még inkább már sokkal az

előtt el kellett volna járnia.

Ez esetben a miniszter informálva lett volna az előleg s a drágasági pótlék közötti, nem éppen nehezen megérthető viszonyról. Ez esetben már megkapták volna pótlékaikat a tisztviselők, vagy pedig tudnák — ami még mindig jobb, mint a bizonytalanság — hogy nem számíthatnak reá. Ez esetben nem lett volna szükség újabb tárgyalásra, bizottsági tanácskozásra, jövő ülésre, tolmácsolásra, új közgyűlésre, újabb jóváhagyásra és a többire. Mindenki jól járt volna ez esetben, de mit csinálna a bürokrácia, ha természetes és közvetlen módon *elintéznék* az ügyeket s neki nem volna módjában egyetlen hivatását: a dolgok elintézésének megakadályozását kifejtenie.